

Súd: Okresný súd Bratislava III
Spisová značka: 7C/122/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1317216406
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivan Bartek
ECLI: ECLI:SK:OSBA3:2021:1317216406.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava III v Bratislave, v konaní pred sudcom JUDr. Ivanom Bartekom, v spore žalobcu: Ľ. F., nar. X.X.XXXX, trvale bytom XXX XX L. Č.. G.. XXX, v konaní zast. Advokátskou kanceláriou G & L / Law firm s.r.o., so sídlom Čiližská 5, Bratislava, proti žalovaným: 1/ B. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom Za P. XXXX/XX, XXX XX K., v konaní zast. Advokátskou kanceláriou Vráblik - Vrábliková a partneri, so sídlom Vajnorská 5, 831 03 Bratislava, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, v konaní zast. JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100.000,- eur, takto

rozhodol:

Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 17.000,- eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšku sa žaloba zamieťa.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobou zo dňa 15.8.2017, došla tunajšiemu súdu dňa 23.8.2017, sa žalobca domáhal rozhodnutia, ktorým súd uloží žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 100.000,- eur, ako aj povinnosť nahradiť trovy konania v rozsahu 100%.

2. Žalobca tvrdil, že dňa 20.9.2016 v čase okolo 17:19 hod. sa v Obci Rovinka na Hlavnej ulici stala dopravná nehoda, ktorej účastníkmi boli žalovaný ako vodič nákladného motorového vozidla Land Rover Freelander s EVČ: R.-XXXCZ a manželka žalobcu A.. H. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX R. Č.. G.. XX ako poškodená. Pri dopravnej nehode utrpela manželka žalobcu rozsiahle poranenia nezlučiteľné so životom a svojim poranieniam na mieste podľahla. Príčiny a priebeh dopravnej nehody vyšetrovalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Senci pod ČVS: ORP-484/1-VYS-SC-2016. Podľa výsledkov vyšetrovania manželka žalobcu cestovala autobusom v smere z Bratislavy do Rovinky, pričom na ceste č. I/63 vystúpila aj s ďalšími osobami na zastávke a rozhodla sa prejsť cez cestu po priechode pre chodcov. Priechod bol riadne označený zvislou aj vodorovnou dopravnou značkou. Autá prichádzajúce z ľavej strany dali poškodenej prednosť, poškodená kráčala, neutekala. V momente, keď už bola v jazdnom pruhu smerom do Bratislavy, asi vo vzdialenosti 2,8 m od stredovej čiary cesty, narazil do nej žalovaný s motorovým vozidlom. Podľa znaleckého posudku žalovaný išiel rýchlosťou v rozsahu 71,4 - 79,0 km/h. Žalovaný pred stretom vôbec nebrzdil, čo znamená, že sa nevenoval vedeniu vozidla, ani okolnostiam premávky.

3. Žalobca mal za to, že žalovaný 1/ porušil niekoľko zákonom mu uložených povinností podľa zákona o cestnej premávke a v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012 zodpovedá ako prevádzkovateľ motorového vozidla za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osoby. Na strane poškodenej neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by zakladali jej nebalosť, prípadne protizákonné správanie, teda odôvodňovali zníženie nároku žalobcu na nemajetkovú ujmu. Naopak, žalovaný 1/ úmyselne porušoval zákonné obmedzenie najvyššej povolenej rýchlosti v značnom rozsahu, o viac ako 20 km/h. Dané konanie žalovaného 1/ sa dá podľa žalobcu charakterizovať minimálne ako vedomá nebanlivosť, no s ohľadom na situáciu žalovaného hraničí s úmyslom. Čo sa týka požadovanej výšky nemajetkovej ujmy, osobnostné ani majetkové pomery žalovaného 1/ nemôžu mať dopad na priznanú výšku nemajetkovej ujmy (rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo/139/2011).

4. Podľa žalobcu je pasívne legitimovaný aj žalovaný 2/ ako poisťovňa žalovaného 1/. V tej súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax Súdneho dvora EÚ - rozsudok z 24.10.2013 vo veci C-22/12 (P.), v súlade s ktorým podľa záveru súdneho dvora článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24.4.1972, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 a článok 1 ods. 1 tretej Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, uplatniteľné vo veci samej. K tomu existuje podporná rozhodovacia prax, ktorú možno badať v rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 21Co/60/2015, Krajského súdu v Trnave zo dňa 21.5.2014, sp. zn. 11Co/116/2013, Krajského súdu v Bratislave zo dňa 9.9.2014 sp. zn. 8Co/67/2012, no najmä rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 16.12.2015, sp. zn. III ÚS 646/2015, v ktorom v súvislosti s uvedeným rozsudkom Súdneho dvora EÚ konštatoval, že hoci v ňom Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

5. V závere žalobca zhrnul, že jeho manželka zahynula vo veku 29 rokov, po približne jednom roku manželstva so žalobcom. Z jej nečakanej smrti žalobca prežíva pocity úzkosti, smútku a zúfalstva. Došlo k nenávratnej deštrukcii ich medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcu a tým k intenzívnemu zásahu do jeho osobnostných práv. Pokiaľ ide o požadovanú výšku nemajetkovej ujmy 100.000,- eur žalobca upriamil pozornosť súdu na vek manželky, jej väzby na žalobcu a zvyšok jej rodiny (súrodencov, rodičov a pod.), plánované potomstvo a v neposlednom rade na finančnú situáciu, v ktorej sa žalobca po smrti manželky ocitol. Pre posúdenie výšky náhrady taktiež uviedol, že žalovaný 1/ pochádza z dobre situovanej rodiny a že úhrada požadovanej výšky nemajetkovej ujmy je priamo úmerná následku dopravnej nehody, zhoršeniu finančnej situácie žalobcu, majetkovým možnostiam žalovaného 1/ a jeho rodiny, príčinám vzniku dopravnej nehody, ktoré sú výlučne na strane žalovaného 1/, no najmä hrubej nebanlivosti, resp. vedomej nebanlivosti úzko hraničiacej s úmyselným konaním žalovaného 1/. Príkláňal sa k záveru Krajského súdu v Nitre, ktorý v rozsudku sp. zn. 9Co/330/2012 uviedol, že hoci je zodpovednosť za zásah do osobnostných práv zodpovednosťou objektívneho charakteru, otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu je pre stanovenie výšky relatívnej satisfakcie podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zásadným spôsobom spoluurčujúca. Pri hodnotení zavinenia je preto potrebné hrubú nebanlivosť alebo dokonca sériu takýchto hrubých nebanlivostí pôvodcu neoprávneného zásahu hodnotiť podstatne prísnejšie, čo by sa malo prejavovať aj vo výške ustanovenej relatívnej satisfakcie.

6. Žalobca označil a predložil listinné dôkazy. Ďalej navrhol, aby súd z úradnej povinnosti zabezpečil pre konanie relevantné dôkazné prostriedky a iný relevantný obsah trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 46T/88/2018.

7. Žalovaný 1/ vo svojom písomnom vyjadrení poukazoval na skutočnosť, že v čase nehody mal platne uzatvorenú poistnú zmluvu so žalovaným 2/ na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri prevádzke motorového vozidla, s ktorým nehodu spôsobil. Z uvedeného dôvodu bol názoru, že žalovaný 2/ je povinný poskytnúť poistné plnenie namiesto neho a zbavovanie sa zodpovednosti nemá

v súčasnosti oporu v zákone, ani v už zjednotenej súdnej praxi súdov. Otázka, či náhrada nemajetkovej ujmy spadá do povinného zmluvného poistenia alebo nie a nejednotná prax súdov, bola zjednotená rozhodnutím občianskoprávneho kolégia NS SR zo dňa 9.10.2018 s právnou vetou, podľa ktorej škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma, spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Z uvedených dôvodov mal za to, že žalovaný 2/ je pasívne legitimovaný a má povinnosť, v prípade súdom stanovenej povinnosti uhradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu, túto zaplatiť. Čo sa týka výšky uviedol, že nemajetková ujma nemá a ani nemôže nahradiť ľudský život, ktorý sa nedá vyčíslieť, ale pri stanovení jej výšky by mala byť zachovaná primeranosť. Vzhľadom na to, že žalovaný 1/ ako poistená osoba sa má riadiť pokynmi poisťovne a nemôže bez jej súhlasu uzatvárať zmier, ani uznávať nároky, ponechal na súd rozhodnúť o priznaní či nepriznaní nároku a jeho výšku.

8. Žalovaný 2/ navrhoval žalobu voči nemu zamietnuť a zároveň žalobcu zaviazat' na náhradu trov konania žalovaného 2/. Mal za to, že v zmysle súčasne platného a účinného vnútroštátneho práva uplatniteľného vo veci samej, t.j. v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, nie je pasívne legitimovaným na uplatňovanie nárokov z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcu, nakoľko zákon o povinnom zmluvnom poistení sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanému 2/ žiadnym spôsobom neukladá. Uvedené žiadnym spôsobom nevyplýva, a vyplývať nemôže, ani z rozsudku ESD. V danej veci je preto nevyhnutné prihliadať jedine na vnútroštátnu právnu úpravu a (česko)slovenskú judikatúru, v ktorej za súčasného platného právneho stavu historicky a aj teoreticko-právne je nesporne a jednoznačne vyriešená otázka diferenciácie pojmov náhrady škody (resp. škody na zdraví) a nemajetkovej ujmy. K tomu podrobne a argumentoval rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 3Cdo 18/2013 zo dňa 5.12.2013, sp. zn. 3Cdo 176/2012 zo dňa 26.9.2013, sp. zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 3Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016, ako aj uznesením Ústavného súdu SR I. ÚS 137/07 zo dňa 23.8.2007. Ďalej zdôraznil, že súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplňať medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smerníc, nemôže však smernice vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom, nakoľko priama aplikácia ustanovení smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe. Smernica nikdy nemôže mať horizontálny ani obrátený vertikálny priamy účinok. Fyzické a právnické osoby nemôžu znášať dôsledky protiprávneho konania členského štátu, ak tento si nespĺnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu riadne alebo načas. Hoci mal žalovaný 2/ za to, že nie je pasívne legitimovaný, len na margo poukázal na problematiku príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody pri náhrade nemajetkovej ujmy. a v tej súvislosti tiež poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (napr. sp. zn. 3 Cdo/32/ 2007, sp. zn. 2 Cdo/73/2006). Pre prípad priznania náhrady poukázal na to, že súd by mal rozhodnúť na základe kvality dôkazov, ktoré produkuje žalobca. Uplatnenú výšku náhrady nepovažoval za primeranú. Aj keď platí, že ľudský život nie je možné žiadnym spôsobom nahradiť alebo oceniť, účelom nemajetkovej ujmy však je len nejaké odškodnenie, satisfakcia nemá plniť a nahradzovať nejaké ekonomické dôsledky alebo mať vo výsledku povahu obohatenia.

9. Žalovaní 1/ a 2/ žiadne dôkazy nepredložili, ani nenavrhlí.

10. Vo veci bolo nariadené pojednávanie.

11. Skutkový stav, ktorý súd považoval za dôležitý pre rozhodnutie, vyplýval z nesporných tvrdení strán (bod 2 rozsudku), z predložených listinných dôkazov, vrátane trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 46T/88/2018. Ďalšie skutočnosti vyplynuli aj z výsluchu strán.

12. Dňa 26.6.2018 bola na Okresný súd Bratislava III podaná obžaloba na žalovaného 1/. Trestným rozkazom č. k. 46T/88/2018-278 zo dňa 3.7.2018 bol žalovaný 1/ uznaný za vinného a bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky 6 mesiacov.

13. Až rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 46T/88/2018-296 zo dňa 23.11.2018 bol žalovaný 1/ právoplatne uznaný za vinného, že svojím konaním porušil povinnosti uložené v § 4 ods. 1 písm. f) a § 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere tri roky ,

ktorý sa podmienenčne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a tiež na trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v trvaní osem rokov. Poškodeného L. F. (žalobcu) súd odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

14. Žalobca vo výsluchu uviedol, že žalovaný 1/ spáchal čin, ktorý dosť ovplyvnil kvalitu jeho života. Bolo to najhoršie obdobie jeho, života, nič horšie nezažil či on, jeho rodičia alebo rodičia jeho zosnulej manželky. Časom niektoré veci zovšednejú, ale strata u neho pretrváva, keď si na to spätne spomenie, vždy ho to rozcíti. Žalovanému 1/ prakticky zobrali iba vodičský preukaz, ale on prišiel o všetko, na čom mu dovedty záležalo. Nehoda sa stala na šieste výročie, keď s manželkou začali spolu chodiť a bolo to krátko pred výročím ich svadby. Viac ako rok nevedel, čo sa vlastne stalo, lebo policajti mu nič nepovedali a čakali na znalecký posudok, ktorý trval vyše roka. Dovedty musel počúvať rôzne špekulácie, keď ho niekto stretol tak sa ho pýtal, či to bola jeho manželka. Trvalo pol roka, kým si jeho hlava uvedomila, že je to naozaj. Každé ráno vstával s pocitom, že prišiel o všetko, ťažké bolo nájsť niečo, kvôli čomu má vstať, ísť do práce a držať sa v bežnom spoločenskom živote. Nehoda sa stala pár desiatok metrov od ich bytu. Tým miestom chodí dennodenne do práce a ten rok, čo nevedel, čo sa stalo, každý deň tadiaľ musel prejsť a predstavoval si, ako sa to stalo, prečo sa to stalo, veď bol biely deň, je tam dlhá rovina, autá tam majú chodiť 50-tkou, pričom majú dosť času na nejakú reakciu, takže o toto to bolo pre neho ťažšie. Každý deň mu volala mama, či je v poriadku, či sa neplánuje zabiť kvôli tomu a musel jej vysvetľovať, že sa drží, že stále bojuje a potrebuje vedieť, čo sa stalo. Trvalo niekoľko týždňov, kým mu uverila, že to zvládne a nespácha napríklad samovraždu. Príde mu absurdné žiadať peniaze za život jeho manželky, ale príde mu to ako nejaká satisfakcia za to, že bol nielen on, ale aj jeho rodičia a rodičia jeho manželky dosť poškodení. Či je výška adekvátna ponechal na rozhodnutie súdu, výšku náhrady si nechal poradiť a on bol s tým stotožnený. Sám nevie určiť, či výška je správna alebo nesprávna.

15. Žalovaný 1/ vo výsluchu uviedol, že je pravdou, že bol právoplatne odsúdený. Rozhodnutie o nemajetkovej ujme ponechal na rozhodnutie súdu. K svojmu skutku uviedol, že ho ľutuje, tiež mu to zmenilo život a nebolo to pre neho ľahké. Pracuje brigádne a zarába podľa toho, koľko robí. Nemá stále zamestnanie, je dobrovoľne nezamestnaný, nič nevlastní.

16. Možno konštatovať, že spor medzi stranami spočíval len v právnych otázkach, ktoré namietal žalovaný 2/, a to najmä, či je poisťovňa pasívne legitimovaná, a následne, či došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, a ak áno, aká náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je primeraná.

17. Pokiaľ ide o otázku pasívnej legitímácie žalovaného 2/, súd v prvom rade poukazuje na článok 2 Základných princípov CSP. Podľa ods. 1 tohto článku ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa ods. 2 právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

18. Pasívna legitímácia žalovaného 2/ vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe slovenských súdov..

19. V rozhodnutí zo dňa 30.9.2020, sp. zn. 1Cdo/214/2019, Najvyšší súd SR odmietol dovolanie žalovaného 2/ v skutkovo obdobnej veci so záverom, že namietaná právna otázka pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy nie je po prijatí záväzného stanoviska rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne.

20. Najvyšší súd v rozhodnutí zopakoval, že pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v PZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu

zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

21. Podľa najvyššieho súdu, ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu PZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení OZ o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvenčie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely PZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod.

22. Pri výklade pojmu škoda pre účely PZP treba podľa najvyššieho súdu vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

23. Na základe uvedeného mal súd za zrejmé, že pasívna legitimácia žalovaného 2/ je daná.

24. Pri rozhodovaní o samotnej nemajetkovej ujme a jej výške súd vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka a tiež z ustálenej rozhodovacej praxe.

25. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

26. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Vychádzajúc zo zistených skutočností a s prihliadnutím na rozhodovaciu prax, len samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu nebolo možné považovať za dostatočné zadostučinenie. Napokon, žalobca sa takého rozhodnutia ani nedomáhal, navrhoval priznať mu len peňažné zadostučinenie. Iným spôsobom ako v peniazoch sa podľa súdu ani nedalo poskytnúť žalobcovi dostatočné zadostučinenie.

28. Otázka zásahu do osobnostných práv žalobcu sa skúma z objektívneho hľadiska, nie iba zo subjektívnych pocitov a vnímaní žalobcu. Podľa rozhodovacej praxe súd musí vychádzať z toho, či zásah bol za daných okolností objektívne spôsobilý dotknúť sa chránených práv fyzickej osoby, to znamená, ako by zásah pociťoval každý človek, ktorý by sa ocitol v rovnakej situácii ako žalobca.

29. V rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa uplatňuje jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život, spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb

medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu (rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 228/2012 zo dňa 26.9.2013). Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.2.2011, sp. zn. 5Cdo/265/2009). Zavineným usmrtením chodca pri dopravnej nehode bolo zasiahnuté do práva na súkromie a rodinný život jeho blízkej príbuznej (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 2Cdo/194/2011).

30. Protiprávne konanie žalovaného 1/ bolo spôsobilé vyvolať ujmu u žalobcu. Zo strany žalovaného 1/ išlo o také konanie, ktoré bolo objektívne spôsobilé zasiahnuť do súkromného života žalobcu, preto bolo odôvodnené priznať mu peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy.

31. Pokiaľ ide o výšku náhrady, pre jej určenie ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka stanovuje len dve kritériá: závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Súd je viazaný žalobným návrhom (§ 216 CSP), inak pri svojej úvahe nie je limitovaný.

32. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd bral do úvahy, že žalobca smrťou manželky stratil svoju najbližšiu osobu, s ktorou mal najintenzívnejšiu citovú väzbu, spájal s ňou svoju budúcnosť a plánoval založenie rodiny. Vyplývalo to z vykonaných dôkazov, v konaní nebol predložený žiadny dôkaz, ani nevyšla najavo žiadna skutočnosť, ktorá by tento záver spochybňovala.

33. Súd bral do úvahy tiež okolnosti, za ktorých došlo k usmrteniu manželky žalobcu. Žalovaný 1/ porušil dôležitú povinnosť uloženú zákonom, čo vyplýva aj z trestného rozsudku. Prekročenie predpísanej povolenej rýchlosti o 20 km/h v obci, navyše ak v protismere bola kolóna áut, je podľa súdu závažné porušenie zákona, hrubá nedbanlivosť. Žalovaný 1/ svoje správanie ničím nevyvetlil. Pre žalobcu bolo ťažšie sa zmieriť so smrťou manželky, keďže bola dôsledkom výlučne len správania žalovaného 1/ a z pohľadu žalobcu bolo jeho konanie neospravedliteľné.

34. Žalovaní neuviedli žiadny vecný dôvod, ani nepredložili žiadne dôkazy, ktoré by mal súd zohľadňovať v ich prospech pri úvahe o výške náhrady. Tvrdenie žalovaného 1/, že nič nevlastní, súd nepovažoval za dôveryhodné, pre rozhodnutie bolo irelevantné. Či vôbec a ako žalovaný 1/ pracuje súd takisto nepovažoval za dôležité, nakoľko v práci mu zjavne nič nebráni. Žiadna okolnosť sa teda nedala hodnotiť ako dôvod pre zníženie náhrady.

35. Na druhej strane však súd prihliadal na opodstatnené námietky žalovaných, že náhrada nemajetkovej ujmy má byť primeraná a nemala by nahrádzať ekonomické straty žalobcu, ani zakladať jeho obohatenie. Všetky strany sa v konečnom dôsledku zhodli, že ľudský život nie je možné nahradiť, ani oceniť peniazmi a že za zásah do života žalobcu mu možno poskytnúť len zadosťučinenie.

36. Na ujmu rodičov žalobcu alebo rodičov manželky súd nemohol prihliadať, pretože neboli stranou sporu a pri zásahu do súkromia ide o práva viazané vždy na konkrétnu osobu. Podobne súd nemohol prihliadať ani na výšku minimálneho poistného krytia na jednu poistnú udalosť, na ktorú poukazoval žalobca, pretože medzi poistnými limitmi a ujmou žalobcu nie je súvislosť a ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka taxatívne stanovuje, na čo má súd prihliadať. Výška poistného krytia nie je okolnosťou, za ktorej došlo k porušeniu práva.

37. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že suma 17.000,- eur predstavuje primerané zadosťučinenie. O tom, že je primeraná, svedčí aj rozhodovacia prax odvolacích súdov a dovolacieho súdu, podľa ktorej sa v obdobných prípadoch obetí dopravných nehôd priznali najbližším príbuzným náhrady spravidla v rozmedzí od 8.000 do 23.000 eur (napr. 4Cdo/139/2011, 1MCdo 10/2013, 3Cdo/228/2012).

38. Z týchto dôvodov súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 17.000,- eur. Vo zvyšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy bola žaloba zamietnutá.

39. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca mal vo veci čiastočný úspech, a hoci bol úspešný v samom základe sporu, pokiaľ ide o prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy bol prevažne neúspešný.

40. V ustanoveniach CSP o náhrade trov konania sa nenachádza úprava zodpovedajúca § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktorá do 30.6.2016 umožňovala priznať čiastočne neúspešnému účastníkovi plnú náhradu trov konania v prípade, ak rozhodnutie záviselo od úvahy súdu. Hoci rozhodovacia prax naďalej pripúšťa takto rozhodovať, súd považoval za správnejšie rozhodnúť tak, že žiadna strana nemá právo na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že uplatnená suma niekoľkonásobne prevyšovala primeranú náhradu. Za takto vymedzený predmet sporu by podľa súdu mal žalobca znášať určité dôsledky, keďže CSP striktnejšie presadzuje len princíp úspechu alebo neúspechu v spore. Rozhodnutím o trovách súd teda uznal event. návrh žalobcu na rozhodnutie o trovách ako opodstatnený, keďže nezaviazal žalobcu na pomernú náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia, na Okresnom súde Bratislava III.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha.

Ak povinná strana nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, oprávnená strana môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.